

Douglas Adams

Hitchhiker's Guide

Het leven, het heelal
en de rest

Deel drie van drie

1

De kreet van afgrijzen die elke morgen vroeg weerklonk was het geluid waarmee Hugo Veld wakker werd en zich plotseling herinnerde waar hij was.

Het lag niet zozeer aan de kou in het hol, het lag niet zozeer aan het vocht of de stank. Het lag aan het feit dat het hol in het hartje van de Jordaan lag en dat er pas over twee miljoen jaar een bus ging.

De tijd is zogezegd de ergste omgeving om in te verdwalen, daar kon Hugo Veld van meepraten, want die was al zo vaak verdwaald, in tijd én in ruimte. Verdwalen in de ruimte gaf tenminste nog wat afleiding.

Hij was gestrand op de prehistorische Aarde als gevolg van een ingewikkelde reeks gebeurtenissen waarbij hij in bizarder streken van de Melkweg dan hij zelfs maar in zijn dromen had vermoed, afwisselend was opgehemeld en beledigd, en weliswaar was het leven nu echt uitermate rustig, maar hij had nog steeds de kriebels. Hij was nu al in geen vijf jaar opgehemeld.

Aangezien hij vrijwel niemand was tegengekomen sinds Amro Bank en hij vijf jaar eerder uit elkaar waren gegaan, was hij al die tijd evenmin beledigd.

Op één keer na.

Het was gebeurd op een avond in de lente een jaar of twee tevoren. Even na zonsondergang was hij op weg terug naar zijn hol toen hij onheilspellend door de wolken flitsende lichten gewaar werd. Hij draaide zich om en tuurde ernaar, met een plotseling omhoog klauterend gevoel van hoop in zijn binnenste. Redding. Ontsnapping. De onmogelijke droom van de drenkeling – een schip.

En terwijl hij toekeek, vol gespannen verbazing stond te turen, kwam er door de warme avondlucht bedaard en zonder omhaal een lang zilverkleurig schip omlaag, dat in een vloeiend ballet van techniek zijn lange poten uitklapte.

Het landde zachtjes op de grond, en ook het lichte gezoem dat het had voortgebracht stierf weg, gesust als het ware door de avondstilte. Er schoof een loopbrug uit.

Er stroomde licht naar buiten.

Het silhouet van een lange figuur verscheen in de luikopening. Hij kwam de loopbrug af en bleef voor Hugo staan.

‘Je bent een zak, Veld,’ zei hij eenvoudig.

Hij was buitenaards, heel buitenaards. Hij had een eigenaardige buitenaardse lichaamslengte, een eigenaardig buitenaards plat hoofd, eigenaardige buitenaardse spleetogjes, een overdreven geplooid goudkleurig gewaad met een eigenaardig buitenaards model kraag, en een bleke grijsgroene buitenaardse huid met zo’n stralende glans die de meeste grijsgroene gezichten alleen weten te verwerven met behulp van lange oefening en peperdure zeep.

Hugo wist niet hoe hij het had.

Het wezen keek hem effen aan.

Hugo’s aanvankelijke gevoelens van hoop en vrees waren ogenblikkelijk overstemd door verbijstering, en allerlei gedachten streden nu om voorrang bij het gebruik van zijn stembanden.

‘Ww...?’ zei hij.

‘Ma...ma... a...’ voegde hij eraan toe.

‘D... da... wa... wie?’ wist hij ten slotte uit te brengen, waarop hij in een dolzinnig soort stilzwijgen verviel. Hij had al zo lang hij zich kon heugen tegen niemand meer iets gezegd en merkte daar nu de gevolgen van.

Het buitenaardse wezen fronste even en raadpleegde iets in zijn dunne, spichtige buitenaardse hand wat wel wat weg had van een klembord.

‘Hugo Veld?’ vroeg het.

Hugo knikte hulpeloos.

‘Hugo Ján Veld?’ hield het wezen aan, met een soort voortvarende snauw.

‘Eh... eh... ja... eh... eh,’ bevestigde Hugo.

‘Je bent een zak,’ herhaalde het, ‘een echte oetlul.’

‘Eh...’

Het wezen knikte bij zichzelf, gaf een eigenaardig buitenaards tikje op zijn klembord en keerde kwiek terug naar zijn schip.

‘Eh...’ zei Hugo wanhopig, ‘eh...’

‘Ja, dat ken ik,’ zei het wezen bits. Het beende de loopbrug op, stapte door het luik en verdween in zijn schip. Het schip sloot zich. Er weerklonk een laag, dreunend gezoem.

‘Eh, hé!’ schreeuwde Hugo en rende er hulpeloos heen. ‘Wacht even!’ riep hij. ‘Wat moet dit? Wacht even!’

Het schip steeg op alsof het zijn gewicht als een mantel van zich afschudde en bleef een ogenblik hangen. Toen gleed het vreemd statig de avondhemel tegemoet. Het drong door de wolken, bescheen die een ogenblik en verdween uit het zicht, met achterlating van een eenzame Hugo die in een onmetelijk landschap hulpeloos een nietig dansje maakte.

‘Wat?’ gilde hij. ‘Wat? Wat? Hé, wat? Kom terug en laat horen!’ Hij sprong en danste tot zijn benen ervan trilden en schreeuwde zijn longen rauw. Niemand die hem antwoord gaf. Niemand die hem hoorde of tegen hem sprak.

Het buitenaardse schip denderde al naar de bovenlagen van de dampkring, op weg naar de schrikbarende leegte die het handjevol dingen dat er is in het heelal van elkaar scheidt.

De passagier, het buitenaardse wezen met de prijzige gelaatskleur, zat achterovergeleund op de enige zitplaats. Zijn naam was Gromgorgel de Onvergankelijke. Hij was een man met een doel. Geen erg goed doel, zoals hij zelf als eerste zou hebben toegegeven, maar het was tenminste een doel en het gaf hem tenminste iets omhanden.

Gromgorgel de Onvergankelijke was – ja, is – een van de zeer weinige onsterfelijke schepsels in het heelal.

Zij die onsterfelijk geboren zijn, weten daar instinctief raad mee, maar zo iemand was Gromgorgel niet. Hij had zelfs een afkeer van die lui gekregen, dat stelletje genoegzame hufters. Hij had zijn onsterfelijkheid ongewild opgelopen bij een noodlottig ongeval met een on-

berekenbare deeltjesversneller, een vloeibare lunch en twee elastiekjes. De precieze details van het ongeval doen niet ter zake, want niemand heeft ooit de exacte omstandigheden kunnen nabootsen waaronder het plaatsvond, en menigeen heeft zijn pogingen met potsierlijkheid of de dood, of beide, moeten bekopen. Gromgorgel sloot met een grimmige, vermoeide uitdrukking zijn ogen, benutte de geluidsinstallatie van het schip om wat lichte jazz op te zetten, en bedacht dat hij het misschien nog wel gered zou hebben zonder de zondagmiddagen, dan was het nog wel te harden geweest.

In het begin was het leuk, dikke pret, hij leefde gevaarlijk, riskeerde van alles, werd schatrijk van langlopende beleggingen die een goudmijn waren, en overleefde gewoon zo'n beetje iedereen met straatlengten.

Het waren uiteindelijk de zondagmiddagen waar hij op afknapte, die vreselijke landerigheid die inzet zo rond vijf voor drie, wanneer je weet dat nog eens in bad gaan die dag echt geen zin meer heeft, dat je nog zo lang kunt staren naar een bepaalde alinea in de krant maar die toch nooit echt zult lezen, en evenmin ooit de revolutionaire nieuwe snoeitechniek zult toepassen die erin beschreven wordt, en dat de wijzers van de klok waar je naar staart onverbiddelijk naar vieren zullen lopen, het aanvangsuur van de lange, duistere koffietijd van het hart.

Dus sloeg de verveling toe. De blijmoedige glimlach waarmee hij naar andermans begrafenis ging verbleekte. Hij kreeg minachting voor het heelal in het algemeen en iedereen erin in het bijzonder. Op dat moment viel hem zijn doel in, datgene waardoor hij zich zou laten leiden, en waardoor hij zich zover hij kon bekijken tot in lengte van dagen zou laten leiden. Namelijk dit.

Hij zou het heelal gaan beledigen.

Dat wil zeggen, hij zou iedereen erin gaan beledigen. Individueel, persoonlijk, een voor een en (daar besloot hij zich echt in vast te bijten) in alfabetische volgorde.

Als er mensen met de tegenwerping kwamen, zoals wel eens was voorgekomen, dat het plan niet alleen onzinnig was maar ook feitelijk onuitvoerbaar, vanwege het aantal mensen dat er voortdurend bijkwam en afgang, keek hij ze alleen maar strak aan en zei met een stalen blik: 'Gun iemand zijn droom, ja?'

En dus was hij op pad gegaan. Hij rustte een voor de eeuwigheid gebouwd ruimteschip uit met een computer berekend op al de vereiste informatieverwerking voor de registratie van de gehele bevolking van het bekende heelal en de uitwerking van de vereiste, afgrijse-lijk ingewikkelde routes.

Zijn schip vloog door de binnenruimten van het sterrenstelsel Sol, in een voorbereidende katapultbaan om de zon teneinde zich de interstellaire ruimte in te zwiepen.

‘Computer,’ zei hij.

‘Hier,’ jankte de computer.

‘Wat nu?’

‘Ik reken.’

Gromgorgel keek een ogenblik naar het fantastische juwelierswerk van de nacht, de miljarden nietige diamantwereldjes die de oneindige duisternis bespikkelden met licht. Allemaal, stuk voor stuk, lagen ze op zijn weg. De meeste ervan zou hij miljoenen keren opnieuw aandoen.

Een ogenblik verbeeldde hij zich dat zijn route al de stippen aan de hemel verbond als de genummerde stippen in een kinderpuzzel. Hij hoopte dat ze vanuit een gunstig punt in het heelal gezien een uitermate smerig woord vormden.

De computer bleef toonloos ten teken dat hij klaar was met zijn berekeningen.

‘Volfanga,’ zei hij. Hij bleefte.

‘Vierde wereld van het Volfangastelsel,’ vervolgde hij. Hij bleefte weer.

‘Geschatte reisduur drie weken,’ vervolgde hij verder. Hij bleefte weer.

‘Met op het programma een kleine slak,’ bleefte hij, ‘van het geslacht H-Ug-Oj-Anv-Eld.’

‘Ik meen,’ voegde hij eraan toe, na een korte, alleen door geblied verstoorde stilte, ‘dat u had besloten hem uit te maken voor hersenloze eikel.’

Gromgorgel bromde. Hij keek nog enige ogenblikken naar de majestieuselijke schepping buiten zijn raam.

‘Ik denk dat ik een dutje ga doen,’ zei hij, waarna hij eraan toevoeg-

de: 'Welke omroepstations passeren we de komende paar uur?'

De computer blipte.

'Kosmoviet, Gisprent en TV Hersenpan,' zei hij, en blipte.

'Nog films die ik niet al dertigduizend keer gezien heb?'

'Nee.'

'Hm.'

'Hoogstens *Roimtevräs*. Die hebt u pas drieëndertigduizendvijfhonderdzeventien keer gezien.'

'Wek me maar als ze de tweede spoel opzetten.'

De computer blipte. 'Slaap ze,' zei hij.

Het schip vloog voort door de nacht.

Intussen begon het op Aarde te gieten, en Hugo Veld zat in zijn hol en beleefde een van de allerbelabberdste avonden van zijn leven, dacht aan alles wat hij tegen het buitenaardse wezen had kunnen zeggen en mepte vliegen, die ook een belabberde avond hadden. De volgende dag maakte hij van konijnenvel een tas, om het een en ander in te bewaren, dat leek hem wel handig.

Het was een zwoele, geurige ochtend twee jaar later toen hij naar buiten kwam uit het hol dat hij zijn huis noemde zolang hij er geen betere naam voor wist of geen beter hol kon vinden.

Hoewel zijn keel weer zeer deed van zijn kreet van afgrijzen 's morgens vroeg, was hij plotseling in een bovenste beste bui. Hij trok zijn gehavende kamerjas strak om zich heen en keek stralend naar de fleurige ochtend.

De lucht was helder en welriekend, er speelde een licht briesje door het hoge gras om zijn hol, de vogels tsjilpten naar elkaar, de vlinders fladderden lieflijk in het rond en de hele natuur leek samen te spannen om maar zo aangenaam mogelijk voor de dag te komen. Het waren evenwel niet al die landelijke verrukkingen waar Hugo zo van opvrolijkte. Hij had net een geweldig idee gekregen om iets te doen tegen het vreselijke, eenzame isolement, de nachtmerries, het fiasco van al zijn tuinbouwkundige probeersels en de puur uitzichtloze overbodigheid van zijn leven op deze prehistorische Aarde: hij zou gewoon gek worden.

Met een nieuwe stralende blik nam hij een hap van een konijnenpoot die nog over was van zijn avondeten. Na enig gelukkig gekauw besloot hij zijn besluit officieel wereldkundig te maken.

Hij ging rechtop staan en keek de wereld onvervaard in haar velden en heuvels. Om zijn woorden kracht bij te zetten stak hij het konijnenbot in zijn baard. Hij spreidde zijn armen wijd uit.

'Ik word gek!' verkondigde hij.

'Goed idee,' zei Amro Bank, en hij kwam naar beneden geklauterd van het rotsblok waarop hij had gezeten.

Hugo's hersens maakten een salto. Zijn kaak deed opdruk oefeningen.

'Ik ben ook een tijdje gek geweest,' zei Amro, 'echt het einde.'

Hugo's ogen maakten radslagen.

'Het is namelijk zo...' zei Amro.

'Waar heb jij gezeten?' viel Hugo hem in de rede, nu zijn hoofd was uitgetrimd.

'Overal,' zei Amro. 'Overal en nergens.' Hij grinnikte op een manier die hij terecht voor jennend hield. 'Ik heb gewoon mijn hoofd een tijdje van de haak gelegd. Ik nam aan dat de wereld wel weer zou bellen als ze me dringend genoeg nodig had. Dat kwam uit.'

Uit zijn inmiddels vreselijk verformfaaide, gehavende tas haalde hij zijn zelfrichtende subetherontvanger tevoorschijn.

'Tenminste,' zei hij, 'ik geloof van wel. Dit ding heeft een beetje lawaai gemaakt.' Hij schudde het heen en weer. 'Als het loos alarm was, word ik gewoon weer gek,' zei hij.

Hugo schudde zijn hoofd en ging zitten. Hij keek op.

'Ik dacht dat je wel dood zou zijn...' zei hij eenvoudig.

'Dacht ik ook een tijdje,' zei Amro, 'en daarna was ik er een paar weken van overtuigd dat ik een citroen was. Ik heb me al die tijd vermaakt met in en uit een gin-tonic springen.'

Hugo schraapte zijn keel, en nog eens.

'Waar had je...?' zei hij.

'Een gin-tonic vandaan?' vroeg Amro monter. 'Ik ontdekte een meertje dat dacht dat het een gin-tonic was, en daar sprong ik in en uit. Tenminste, ik geloof dat het dacht dat het een gin-tonic was.'

Het zou kunnen,' voegde hij eraan toe met een grijns waarvan normale mensen de bomen in gevlogen waren, 'dat ik het me verbeeld heb.'

Hij wachtte op een reactie van Hugo, maar Hugo was wel wijzer.

'Ga door,' zei hij neutraal.

'Het punt is namelijk,' zei Amro, 'dat er een punt is waarop je wel gek was als je niet gek werd. Je kunt er net zo goed aan toegeven en later weer normaal worden.'

'En nu ben je dus weer normaal?' zei Hugo. 'Ik vraag maar, hoor.'

'Ik ben naar Afrika geweest,' zei Amro.

‘Ja?’

‘Ja.’

‘Hoe was het daar?’

‘En dit is jouw hol zeker?’ vroeg Amro.

‘Eh, ja,’ zei Hugo. Hij had een heel raar gevoel. Na bijna vier jaar volledig isolement was hij zo blij en opgelucht Amro te zien dat hij wel kon huilen. Anderzijds was Amro vrijwel meteen onuitstaanbaar.

‘Alleraardigst,’ zei Amro, doelend op Hugo’s hol. ‘Je zult er wel de pest aan hebben.’

Hugo nam niet de moeite om te antwoorden.

‘Afrika was heel boeiend,’ zei Amro, ‘ik heb me daar heel vreemd gedragen.’

Hij staarde peinzend in de verte.

‘Ik ben er wat aan dierenmishandeling gaan doen,’ zei hij luchtig. ‘Zuiver als hobby, hoor,’ liet hij erop volgen.

‘O, ja?’ vroeg Hugo, op zijn hoede.

‘Ja,’ verzekerde Amro hem. ‘Ik zal je niet vervelen met de details, want die zouden je maar...’

‘Wat?’

‘Vervelen. Maar misschien vind je het wel aardig om te weten dat ik in mijn dooie eentje verantwoordelijk ben voor de evolutievorm van het beest dat jullie in later eeuwen leerden kennen als de giraf. En ik heb geprobeerd te leren vliegen. Geloof je me?’

‘Vertel op,’ zei Hugo.

‘Ik vertel het je nog wel. Ik wou alleen zeggen dat er in het *Handboek* staat...’

‘Het...?’

‘*Handboek. Het transgalactisch liftershandboek*. Weet je nog?’

‘Ja. Ik weet nog dat ik het in de rivier heb gegooid.’

‘Ja,’ zei Amro, ‘maar ik heb het eruit gevestig.’

‘Dat heb je me nooit verteld.’

‘Ik wou niet dat je het er weer in gooide.’

‘Kan ik inkomen,’ gaf Hugo toe. ‘Wat staat er?’

‘Wat?’

‘Wat staat er in het *Handboek*?’

‘In het *Handboek* staat dat vliegen een kunst is,’ zei Amro, ‘of liever

gezegd: een truc. De truc is dat je leert hoe je moet uitwijken als je tegen de grond gaat.' Hij glimlachte flauwtjes. Hij wees naar de knieën van zijn broek en hield zijn armen omhoog om de ellebogen te laten zien. Ze waren helemaal rafelig en doorgesleten.

'Ik ben tot dusver weinig opgeschoten,' zei hij. Hij stak zijn hand uit. 'Ik ben heel blij je weer te zien, Hugo,' voegde hij eraan toe.

Hugo schudde zijn hoofd, plotseling overmand door emotie en verwarring.

'Ik heb in geen jaren iemand gezien,' zei hij, 'geen sterveling. Ik weet amper nog hoe ik moet praten. Ik vergeet steeds woorden. Ik oefen namelijk. Ik oefen door tegen... door tegen... hoe heten die dingen waar ze van denken dat je gek bent als je ertegen praat? Zoals George de Derde.'

'Koningen?' opperde Amro.

'Nee, nee,' zei Hugo. 'Die dingen waar hij tegen praatte. Allemachtig, het wemelt er hier van. Ik heb er zelf honderden geplant. Allemaal doodgegaan. Bomen! Ik oefen door tegen bomen te praten. Waar is dat voor?'

Amro stond nog steeds met uitgestoken hand. Hugo keek er niet-begrijpend naar.

'Schudden,' moedigde Amro hem aan.

Hugo deed het, aanvankelijk zenuwachtig, alsof het wel eens een vis zou kunnen blijken. Toen greep hij hem overstelpt door een golf van opluchting met beide handen stevig vast. Hij schudde en schudde. Na een tijdje voelde Amro zich genoodzaakt zich los te maken. Ze klommen naar de top van een nabijgelegen rotspartij en inspecteerden het landschap rondom.

'Waar zijn de Golgafringiërs gebleven?' vroeg Amro.

Hugo haalde zijn schouders op.

'Het merendeel heeft drie jaar geleden het eind van de winter niet gehaald,' zei hij, 'en die paar die er in het voorjaar nog over waren zeiden dat ze aan vakantie toe waren en trokken erop uit met een vlot. Volgens de geschiedenis moeten ze het overleefd hebben...'

'Hm,' zei Amro, 'zo, zo.' Hij zette zijn handen in zijn zij en keek nog eens om zich heen naar de verlaten wereld. Plotseling kreeg Amro iets energieks en voortvarends.

‘We gaan,’ zei hij opgewonden, en hij huiverde van energie.

‘Waarheen? Waarmee?’ vroeg Hugo.

‘Weet ik niet,’ zei Amro, ‘maar ik voel gewoon dat de tijd rijp is. Er staat iets te gebeuren. We zijn hier niet lang meer.’

Hij liet zijn stem dalen tot gefluister.

‘Ik heb storingen ontdekt,’ zei hij, ‘in het bestek.’

Hij keek speurend in de verte en wekte de indruk niets liever te willen dan dat op dat moment de wind theatraal zijn haar achterover zou blazen, maar de wind was een eindje verderop druk aan het stoeien met wat bladeren.

Hugo vroeg of hij wilde herhalen wat hij zojuist had gezegd, want hij had hem niet helemaal kunnen volgen. Amro herhaalde het.

‘Het bestek?’ vroeg Hugo.

‘Het ruimte-tijdbestek,’ zei Amro, en aangezien de wind net even langs kwam waaien liet hij die zijn tanden zien.

Hugo knikte en schraapte zijn keel.

‘Waar hebben we het over,’ vroeg hij voorzichtig, ‘over Vagonisch tafelzilver of zoiets?’

‘Drift,’ zei Amro, ‘in het ruimte-tijdcontinuüm.’

‘Aha,’ knikte Hugo, ‘waarom dan? Waarover?’ Hij stak zijn handen in de zakken van zijn kamerjas en keek geleerd in de verte.

‘Wat?’ vroeg Amro.

‘Eh, waarom,’ zei Hugo, ‘waarover precies, vanwaar die opwinding?’

Amro keek hem boos aan. ‘Luister je nou?’ zei hij bits.

‘Ik heb geluisterd,’ zei Hugo, ‘maar de vraag is of het geholpen heeft.’

Amro greep hem bij de revers van zijn kamerjas en sprak even langzaam en duidelijk en geduldig tegen hem als wanneer hij iemand van de boekhouding van de telefoonmaatschappij was geweest.

‘Er schijnen...’ zei hij, ‘wat instabiele...’ zei hij, ‘plekken te zitten...’ zei hij, ‘in het weefsel...’ zei hij.

Hugo keek wezenloos naar de plek waar Amro de stof van zijn kamerjas vast had. Amro ging snel verder, voor Hugo de wezenloze blik kon omzetten in een wezenloze opmerking.

‘... in het weefsel van ruimte en tijd,’ zei hij.